

Opetusministeriö
PL 29
00023 Valtioneuvosto

Anna.Vuopala@minedu.fi

TEKIJÄNOIKEUSJÄRJESTELMÄN ARVIOINTI JA TEKIJÄNOIKEUSLAINSÄÄDÄNNÖN KEHITTÄMINEN

Viitaten Tekijänoikeuden suuntaviivoja -keskustelumuistioon ja opetusministeriön ("ministeriö") lausuntopyyntöön 1.3.2007 Dnro 4/670/2007 SWelcom Oy ("SWelcom") esittää omasta sekä tytäryhtiönsä SW Television Oy:n / Nelonen Media puolesta seuraavaa:

1. Viittaus SanomaWSOY:n lausuntoon

SWelcom Oy esittää tässä lausunnossa huomioitaan ministeriön lausuntopyyntöön koskien sähköiseen viestintään ja televisiotoimialaan liittyvää monikanavajakelua. Aihe on alan kannalta varsin keskeinen ja akuutti.

Sen lisäksi, mitä tässä lausunnossa on sanottu, SWelcom viittaa sen emoyhtiön, SanomaWSOY Oyj:n asiassa antamaan lausuntoon ja *yhtyy SanomaWSOY:n lausunnossa sanottuun.*

2. Monikanavajakelun tekijänoikeuskysymykset

Suomalainen sisältöteollisuus, ja erityisesti televisiotoimiala on useaan otteeseen tuonut esiin huolensa siitä, ettei tekijänoikeusjärjestelmä ole ajantasainen monikanavajakelun tekijänoikeuskysymysten osalta.

Asian ratkaisemiseksi on mm. ehdotettu lainsäädäntötoimia siten, että lainsäädännön tulkintaa alkuperäisen lähettämisen käsitteen osalta täsmennettäisiin. Ehdotukset eivät kuitenkaan ole johtaneet lainsäädäntömuutosten käynnistämiseen.

Ongelmana monikanavajakelussa on nimenomaisesti se, että **saman sisällön samanaikaisesta ja muuttamattomasta välittämisestä samalle yleisölle** voidaan periä – ja on peritty – monenkertaisia korvauksia. Tätä toimintamallia ei voida pitää sen paremmin taloudellisesti kuin tekijänoikeusjärjestelmän tarkoituksenmukaisuuden ja siten uskottavuuden kannalta perusteltuna.

Monikanavaisessa, digitaalisessa maailmassa kuluttajat voivat vastaanottaa sisältöjä yhä erilaisia verkkoja ja viestintävälineitä käyttäen. Palvelujen tekniset tarjonta- ja vastaanottomahdollisuudet kasvavat ja pirstaloituvat. Samalla kuluttajien ajasta kilpailee nykyään yhä kasvava ja pirstaloituva joukko erilaisia sisältöpalveluita ja ajanvietemuotoja.

Kilpailu kokonaisuudessaan kasvaa ja toimintaympäristö käy yhä haasteellisemmaksi. Suomalaiset televisiotoimijat kilpailevat kasvavassa määrin myös ulkomaalaisten

hakukoneiden, operaattoreiden ja muiden sisältöpalvelujen tarjoajien kanssa, joiden tarjonta perustuu merkittävästi joko loppukäyttäjien itsensä luomaan sisältöön tai muuhun ulkomaiseen sisältöön. Käytännössä suomalaisten – ja myös suomalaista sisältöä tarjoavien - toimijoiden menestys on kiinni siitä, että niille taataan aidosti kilpailukykyiset mahdollisuudet vastata pirstaloituvan ja samalla konvergoituvan maailman haasteisiin. Tällainen pohja edellyttää vähintään sitä, että monikanavajakelu on kohtuullisen ehdoin mahdollista ja että yhdestä suomalaisesta katsojasta yhtä tuotetta (kuten tiettyä aikana välitettävää ohjelmaa tai kanavaa) kohden maksetaan yksinkertainen korvaus. Kotimaisen lainsäädännön tulee olla tässä tukena – ei jarruna.

Monikanavajakelu ei myöskään tarkoita sitä, että automaattisesti syntyisi uusi yleisö. Silloin, kun sama sisältö välitetään samanaikaisesti ja muuttamattomana eri jakeluteitä pitkin samalla maantieteellisellä alueella, ei uutta yleisöä synny. Maanpäällisen televisiotoimijan näkökulmasta monikanavajakelun avulla pyritäänkin ensisijaisesti varmistamaan, että katsojat eli sama tv-yleisö pysyy kanavalla jatkossakin ja samalla pyritään suojautumaan sitä vastaan, etteivät katsojat suuntaa ajankäyttöään kilpaileviin palveluihin.

Ongelmaksi tekijänoikeuden osalta on muotoutunut se, että alkuperäisen lähettämisen ja edelleenlähettämisen käsitteiden alkuperäinen idea ja ratio on hävinnyt teknologian syövereihin. Tämä ei voi olla tekijänoikeusjärjestelmän tavoite.

SWelcom esittääkin edelleen tekijänoikeuslain selkeyttämistä tavoitteena se, että osapuolilla on nykyistä paremmat ja realistiset mahdollisuudet sopia saman lähetyksen samanaikaisesta ja sisällöltään muuttamattomasta jakelusta samalle yleisölle tai maantieteelliselle alueelle.

SWelcom on televisio- ja radiotoimintaa koskevan lain muuttamisen yhteydessä esittänyt, että tekijänoikeuslakia selkeytettäisiin lisäämällä lakiin seuraava säännös:

”Radio- tai televisiolähetykseen sisältyvän teoksen samanaikainen ja muuttamaton lähettäminen samalla maantieteellisellä alueella on käytetystä tekniikasta riippumatta osa samaa alkuperäistä lähetystä, kun lähettäminen tapahtuu alkuperäisen lähettäjäyrityksen lukuun.”

Mikäli lainsäädäntötoimiin ei voida ilman aiheetonta viivytystä ryhtyä, esitämme asian pikaista ratkaisemista välivaiheena esimerkiksi jonkinlaisen ponnin ja/tai tulkintakannanottojen muodossa.

Kotimaisilla toimilla ei välttämättä voida ratkaista koko sitä kenttää, jota kansainväliset sopimukset, kansainvälinen lainsäädäntö ja oikeudet säätelevät, mutta se ei tarkoita sitä, etteikö teknisesti kehittyneessä ja tietoyhteiskunnan kärkimaan paikkaa monin tavoin tavoittelevassa Suomessa voitaisi ratkaista em. kysymystä tarkoituksenmukaisella tavalla.

Nykytilanne, jossa ratkaisut haetaan vuosia kestävästä oikeusprosesseista, ovat sekä toimijoiden (myös tekijöiden), tietoyhteiskuntakehityksen että suomalaisen tekijänoikeusjärjestelmän kannalta epätarkoituksenmukaisia, kustannustehottomia ja epäsuhtaisia. Oikeudenomistajina olevien tekijänoikeusjärjestöjen ollessa monopoliasemassa ja lainsäädännön ollessa tässä suhteessa tulkinnanvarainen sopimiselle ei ole ollut tiettyjä poikkeuksia lukuun ottamatta järkeviä edellytyksiä.

Esimerkkinä mainittakoon, että radion kuuntelu internetissä siten, että kyseessä olisi eetteriradion samanaikainen ja muuttamaton välittäminen internet-verkossa rajoitetusti Suomen alueella, ei Suomessa ole toteutunut osin ratkaisemattomien

tekijänoikeuskorvauskysymysten takia. Radiotoimijat ovat maksaneet kertaalleen korvaukset suomalaisista kuulijoista, mutta eivät tätä korvausta vastaan voi välittää radiokanavaansa samanaikaisesti ja sisällöltään muuttamattomana kuulijoilleen niitä jakeluteitä käyttäen, joiden kautta kuulijat kanavan haluavat vastaanottaa. Asian prosessointi oikeudessa vie vuosia. Samalla ehtii vain vahvistua se jo alkanut kehitys, että suomalaiset suuntaavat kuunteluaan netissä tarjolla oleviin ulkomaisiin radiokanaviin.

Todettakoon, että monikanavajakelun tekijänoikeusongelmilla on laajat heijastusvaikutukset suomalaiseen tietoyhteiskuntakehitykseen. Kun sisältöä ei saada tarjolle uusiin jakeluteihin, myös suomalainen teknologiateollisuus ja innovointi kärsii.

SWelcom katsookin, että tekijänoikeusjärjestelmän täsmentämisellä vastaamaan edellä kuvattuja haasteita voidaan vaikuttaa positiivisella tavalla sekä suomalaiseen sisältöteollisuuteen parantamalla sisältöä tarjolle saattavien kotimaisten toimijoiden toimintaedellytyksiä että suomalaiseen teknologiateollisuuteen laajemmin. Tekijänoikeusjärjestelmä on tässä osin avainasemassa.

Edellä sanottu ei tarkoita tekijänoikeusjärjestelmän mullistamista – vaan ainoastaan sen tulkinnan ja soveltamisen kohtuullista ja kohdennettua täsmentämistä ja järjeistämistä vastaamaan nyky-yhteiskunnan tarpeita. Korostettakoon, ettei edellä sanottu myöskään millään tavoin muuta tai vaaranna sitä tosiseikkaa, että vahvaa tekijänoikeussuojaa ilman muuta tarvitaan jatkossakin.

3. Lopuksi

SWelcom varaa oikeuden kommentoida muistiossa esiin nostettuja seikkoja tai tekijänoikeuslainsäädännön kehittämisestä syntyvää keskustelua myös jatkossa ja myös muilta osin kuin mihin SWelcomin ja SanomaWSOY:n lausunnoissa on viitattu.

Helsingissä, 1. päivänä kesäkuuta 2007

SWELCOM OY

Pia Huhdanmäki
Hallintojohtaja